

1. Miten kunta on suunnitellut toteuttavansa kuntastrategiaan kirjattua ennakoivaa taloussuunnittelua (TA + 3 vuotta)?

Tammelan kuntastrategian mukaan taloussuunnittelumme on ennakoivaa (TA + 3v) ja perustuu toiminnan optimoinnille. Lisäksi strategian mukaan toteutamme ennakoivaa taloussuunnittelua ja pitkäjänteistä omistajapolitiikkaa.

Tammelan kunnan talousarviot on laadittu TA + 2 vuotta -periaatteella. Vuoden 2026 talousarvio valmistellaan TA + 3 vuotta -periaatteella ennakoivan taloussuunnittelun lisäämiseksi.

Kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle valmistellaan kunkin vuoden aikana osavuositarkastukset kolmen kuukauden välein. Osavuositarkastukset seuraavat vuoden aikana tapahtuvaa taloudellista ja toiminnallista kehitystä.

Kunnan johtoryhmä, kunnanhallitus ja lautakunnat seuraavat taloutta ja tilinpäätösennustetta raportoinnin avulla. Kyseisissä raporteissa käsitellään taloustilanteen, asukasluvun ja työllisyystilanteen kehittymistä.

2. Millaisia käytännön talouden optimointiin liittyviä toimenpiteitä kunta on toteuttanut vuonna 2024?

Talouden seuranta on tehostettu vuoden 2024 aikana siten, että kunnanhallitukselle valmistellaan kuukausittain taloustilanteen, asukasluvun ja työllisyystilanteen kehittymistä selostava raportti.

Tammelan kunnan hankintaohje päivitettiin syyskauden 2024 aikana siten, että kunnanvaltuusto hyväksyi ohjeen 10.2.2025 § 4. Hankintaohjeeseen päivitettiin vuoden 2024 aikana voimaan astuneet hankintalain muutokset sekä seuraavat tarkennukset ja päivitykset:

Hankintojen kynnysarvojen euromäärät päivitettiin hankintalain mukaisiksi
Pienhankintojen euromääräiset hankintarajat tarkennettiin
Isompien pienhankintojen yhteydessä hyödynnetään Clouidia-järjestelmän lisäksi Hilma -järjestelmää (hankintailmoitukset.fi)
Puitejärjestelyjen määrittelyä tarkennettiin
Asiakirjojen julkisuusmäärittystä tarkennettiin
Päivitettiin ohjeistus poikkeuksellisen alhaisista tarjouksista
Lisättiin EU kynnysarvot ylittävien hankintojen ohjeistusta

Rakenteellisen uudistumisen osalta vuoden 2024 aikana valmistauduttiin uuden yhtenäiskoulun valmistumiseen ja sen myötä tapahtuneeseen Myllykylän koulun lakkaamiseen, joka toteutui vuonna 2025.

3. Miten kunta aikoo varmistaa, että kunnan toimintakulut pysyvät jatkossa budjetin mukaisella tasolla?

Talousseurannan jatkokehittämistä on pohdittu kunnan johtoryhmässä. Raportointiin on saatavilla uudistuneita työkaluja, joiden avulla talouskehitystä voidaan seurata tehokkaammin koko kunnan

tasolla sekä toimiala- ja palvelualuekohtaisesti. Uusien seurantatyökalujen hankinta tehdään määrärahatilanteen salliessa.

Vuoden 2025 aikana on tullut esiin, että esimerkiksi palkanlaskentaan liittyvän palvelusopimuksen hinnoittelu muuttuu kesken talousarviovuoden. Kesken vuoden tulevia hinnoittelumuutoksia ei aina ole tiedossa talousarviovalmistelun aikana, mistä johtuen todelliset toimintakulut voivat kasvaa arvioituun verrattuna.

Jokaisen toimialan tehtävänä on pohtia omien toimintojensa kannalta tarkoituksenmukaisia ratkaisuja ja tarvittaessa vaihtoehtoisia esityksiä, joilla toimintakulut saadaan pidettyä budjetin mukaisella tasolla.

Kunnan taloutta haastaa esimerkiksi hyvinvointialueen vuokrasopimusten jatko vuodenvaihteen 2025/2026 jälkeen ja valtakunnalliset ratkaisut kunta-alan henkilöstön palkankorotuksista. Sopimusneuvottelu hyvinvointialueen kanssa on kesken, mutta vuoden 2026 talousarvioraamin valmistelussa on lähdetty siitä, että vuokratulot tulevat alenemaan 150 000 euroa. Palkkamenojen kasvu ilman uusia vakansseja on arvioitu talousarvioraamin valmistelussa olevan 3,18 %.

4. Miten kunta on suunnitellut toteuttavansa strategiaan kirjatut investoinnit?

5. Miten ja millä aikataululla kunta edistää strategiaan kirjattuja kärkitoimia?

Yhteinen vastaus kysymyksiin 4 ja 5:

Kuntastrategian linjauksia toteutetaan kunkin vuoden talousarvioiden kautta. Talousarvioihin kirjattavat tavoitteet on johdettu kuntastrategiasta. Tammelan nykyinen kuntastrategia hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 12.06.2023 § 18. Vuoden 2024 talousarvio oli siten ensimmäinen, jonka tavoitteet johdettiin nykyisestä kuntastrategiasta.

Strategiaan kirjattuja kärkitoimenpiteitä on toteutettu vuoden 2024 ja 2025 talousarvioiden ja näiden vuosien aikana olleiden toiminnallisten ratkaisujen kautta. Esimerkiksi;

- Kunnan ja kunnassa toimivan yrittäjäyhdistyksen kesken on säännönmukaisia tapaamisia, joissa keskustellaan ja käydään vuorovaikutusta ajankohtaisista asioista. Vuoden 2025 talousarvioon on kirjattu elinvoiman ja työllisyyden palvelualueelle toiminnalliseksi tavoitteeksi kunnan ja kunnassa toimivien yritysten vuorovaikutuksen ja yhteistyön edistäminen siten, että säännönmukaisia tapaamisia järjestetään neljä kappaletta vuoden 2025 aikana.
- Kuntaan on valmisteltu uusi elinvoimaohjelma, joka hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 31.03.2025 § 11.
- Kunnanvaltuusto hyväksyi seudullisen elinkeinopoliittisen ohjelman 10.2.2025 § 5.
- Kunta haluaa edistää ja mahdollistaa vapaa-ajan asuntojen käyttötarkoituksen muuttamista vakituiseksi asunnoksi. Tammelan kunnan nykyisellään omassa toiminnassa oleva rakennusvalvonta neuvoo ja tukee asiakasta ratkaisujen edistämiseksi.
- Kunta on toteuttanut yli 11 hehtaarin maanhankinnan uutta asuinaluetta varten. Papinsillan alueen suunnittelutyö on käynnistynyt vuoden 2024 aikana.
- Tammelan kunta toteuttaa aktiivista tonttipoliittikkaa. Kunta haluaa tarjota monipuolista asumista kaikenikäisille. Vuonna 2024 ja 2025 kunnassa on ollut käynnissä erityinen tonttien

myyntihinnoittelu, jonka mukaan asuin- ja yritystontit ovat olleet saatavilla edullisesti -75 % hinnoittelulla. Hinnoittelu on voimassa vuoden 2025 loppuun saakka.

- Kunta rakensi valtatie 10 varrella sijaitsevaan Hakkapeliitta -yrityspuistoon uuden yrityshallin, joka on vuokrattuna halliin sijoittuneelle yritystoimijalle.
- Kunnanhallitus hyväksyi 3.2.2025 § 22 Tammelan kunnan uuden viestintästrategian. Viestintästrategiaan sisältyy viestinnän teemat voimassa olevan kuntastrategian mukaisesti ulottuen vuoteen 2030 saakka. Viestinnän kehittäminen jatkuu Tammelan kunnassa brändin kirkastuksella ja verkkosivu-uudistuksella.
- Uusi yhtenäiskoulu Harmonia on valmistunut ja otettu käyttöön. Kyseessä on moderni ja uudenaikainen koulukokonaisuus, joka on erityinen Tammelan kunnan vetovoimatekijä.
- Liikuntapuiston uusi sisäliikuntahalli Tammi Areena on myös erityinen vetovoimatekijä, joka täydentää Tammelan kunnan monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.
- Tammelassa otettiin käyttöön syyskauden 2023 alusta lukien maksuton varhaiskasvatus.
- Kunnassa on toteutettu markkinointia ja pyritty edistämään Tammelan tunnettavuutta.
- Kunnassa on käytössä osallistava budjetointi.
- Yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa ja tuottaa kulttuuria turvataan mm. Kulttuurihyvinvointisuunnitelmalla ja sen mukaisilla toimenpiteillä.

Tammelan kunnan investointitaso on ollut poikkeuksellisen suuri kuluneiden kolmen vuoden aikana. Suuri investointimäärä lisää merkittävästi poistojen määrää vuoden 2026 talousarvioon. Tästä johtuen seuraavien vuosien investointitaso tulee olla tarkoin pohdittu ja maltillinen.